

Borstelen loont

Hogere opbrengst door borstelen voor reuen- en tevenpelzen voor alle lengteklassen

Voor het 2e jaar zijn grote aantallen pelzen geborsteld voor ze aan te leveren aan de veiling. Evenals vorig jaar zijn de tevenpelzen van jonge teven mooier beoordeeld en beter betaald. Reuenpelzen behalen ook een hogere kwaliteit beoordeling door borstelen. Per pelslengte is er een gemiddelde hogere verkoopprijs van + €1,50 voor teven- en +€0,60 voor reuenpelzen in 2012. Daarmee zijn de kosten voor borstelen (€0,15/pels) ruim terugverdiend.

Inleiding

De laatste jaren wordt steeds meer aandacht aan de presentatie van de pelzen besteed of het belang hiervan benadrukt. De beoordeling door een selecteur op het veilinghuis begint steeds met de eerste indruk. Is een pels soepel dan tonen de haren beter. Na het drogen zijn niet alle pelzen even soepel. Dat kan diverse oorzaken hebben (o.a. pelsrijpheid, schrapen), het resultaat is vaak een stijve pels. De borstelmachine is in Denemarken ontwikkeld om het handmatig borstelen van pelzen te vervangen. Hun doel is de pels zo perfect mogelijk aan de veiling te presenteren. De kwaliteit van de pels kan alleen maar minder worden tijdens het pelzen en

Ing. Jan de Rond, onderzoeker
Onderzoeksaccommodatie Edelveen te Ederveen

drogen. Daarom wordt het hele pelsproces geoptimaliseerd om dit doel te bereiken. Dit project had tot doel om het effect van het automatisch borstelen van de pelzen te meten aan de hand van de verkoopstatistiek.

Opzet

Borstelen met een borstelmachine gebeurt door lucht via de bek van de nerts te blazen en ondertussen wordt de pels automatisch soepel gemaakt en geborsteld. Het borstelen is uitgevoerd bij de fam. Raijmakers.

Sinds 2010 zijn op Edelveen Deense reuen geïmporteerd ter verbetering van de pelskwaliteit. Daardoor zijn er 2 bloedlijnen in dit project: 100 NI (geen kruising met Deense reuen) en 50 Dk (nertsen met 50% Deens bloed).

De vergelijking van de behandeling is per lengteklasse want het is niet te verwachten dat borstelen een effect op de lengte heeft. Een eventueel lengteverschil tussen de borstel en controle groepen heeft zo geen invloed op het vergelijken van de opbrengstprijzen.

Tabel 1: Reuenpelzen wel/niet geborsteld

Lijn	Groep 100 NI				OR 100 NI				50 Dk, lengte 30			
	lengte 30		lengte 40		lengte 30		lengte 40		Groep		OR	
Project	BO	CO	BO	CO	BO	CO	BO	CO	BO	CO	BO	CO
Aantal	265	288	124	166	111	107	72	77	41	52	68	72
Plat/bur/1A (%)	61%	46%	60%	26%	51%	43%	37%	29%	80%	71%	76%	67%
Velvet (%)	21%	23%	18%	19%	23%	22%	18%	12%	41%	40%	50%	39%
Prijs (corr juni €)	€ 74,4	€ 73,9	€ 81,0	€ 80,6	€ 75,5	€ 74,2	€ 81,0	€ 80,2	€ 77,0	€ 76,9	€ 75,9	€ 75,9
Vershil	€ 0,5		€ 0,4		€ 1,3		€ 0,8		€ 0,1		€ 0,0	

De volgende groepen en aantallen zijn opgesplitst in een deel wat geborsteld is na het drogen en niet geborsteld (controle):

- Bloedlijn 100 NI
  - Reuen opgegroeid in een groep (843) of bij de moeder (367)
    - + Lengteklasse 30 en 40 (Reuen)
  - Teven opgegroeid in een groep (869)
    - + Lengteklasse 1 en 0
- Bloedlijn 50 Dk
  - Reuen opgegroeid in een groep (93) of bij de moeder (140)
    - + Lengteklasse 30
  - Teven opgegroeid in een groep (258)
    - + Lengteklasse 1 en 0

Na verkoop van de pelzen zijn het aandeel van de betere kwaliteitsklassen (Plat/Bur/1A), het aandeel Velvet en de verkoopprijs vergeleken tussen de geborstelde en controle pelzen per lengteklasse. De verkoopprijs is de gecorrigeerde prijs naar het veiling in juni 2012 (KF).

Resultaten

Het resultaat van het borstelen is voor reuen- en tevenpelzen te zien in tabellen 1 en 2. Beide tabellen tonen de veilingbeoordeling per lengteklasse van de geborstelde (BO) en onbehandelde (CO) groepen die in oorsprong te vergelijken zijn. De onderste regel geeft het prijs verschil tussen wel en niet borstelen.

De geborstelde pelzen hebben in elke lengteklasse en elke groep een betere kwaliteitsbeoordeling maar dit gaat niet altijd gepaard met een hoger aandeel

velvet. De hogere verkoopprijs per lengteklasse is consistent maar sterker bij de NL-lijn. Bij de OR reuen uit de 50 DK lijn zijn de pelzen mooier beoordeeld zonder dat dit resulteerde in verschil in verkoopprijs.

Tabel 2 toont het resultaat van de teven en is hetzelfde opgezet als tabel 1. De lengteklassen zijn passend voor tevenpelzen: lengte 0 en lengte 1. De getoonde resultaten zijn van jonge teven opgegroeid in een groep.

Het effect van borstelen bij tevenpelzen resulteert in duidelijk betere kwaliteitsklassen. Dit gaat in bijna alle groepen gepaard met een hoger aandeel velvet. Het effect op de verkoopprijs is indrukwekkend, zeker in het grote aantal tevenpelzen van de NL lijn. Maar ook in de 50 Dk lijn is er een consistent hogere verkoopprijs.

De andere veelvoorkomende lengten (20 Reu en 2 teven) vertonen hetzelfde beeld als de lengteklassen in tabel 1 & 2.

Discussie en aanbeveling

De resultaten van 2011 bevestigen die van het vorige seizoen. Ook toen werd de kwaliteit beter beoordeeld bij de geborstelde pelzen en werden met name tevenpelzen duurder verkocht. Dat resulteerde toen en ook nu in een hogere verkoopprijs die de investering en arbeid van borstelen (€0,15 per pels) ruim overtreft. Uit alle vergelijkingen blijkt dat de kwaliteit

van pelzen hoger is wanneer ze geborsteld zijn. Dit geeft eens te meer aan hoe belangrijk de presentatie is van de pelzen, waarvoor u het hele jaar gewerkt heeft.

De resultaten lijken minder bij de 50 Dk lijn, daar speelt het aantal pelzen mogelijk een rol. Worden alleen de reguliere pelzen vergeleken, dan is het aantal nog lager, maar er blijft een verkoopprijsvoordeel voor de geborstelde pelzen van €0,50 per pels. Dat past beter bij de betere kwaliteitsbeoordeling. In de grote aantallen uit de NL groepen speelt dit veel minder een rol. Gekozen is om alle pelzen binnen een lengteklasse te vergelijken.

Bij deze opbrengstprijzen kan de investering van een borstelmachine al snel uit. Natuurlijk moet er een behoorlijk volume mee geborsteld worden. Het borstelen van pelzen benadrukt weer eens dat de eerste indruk van de beoordelaar zwaar weegt.

Speciale dank in de uitvoering van dit project gaat naar Joost Knijnenburg.

Noot: Het onderzoek op Edelveen is uitgevoerd met subsidie van het Productschap Pluimvee en Eieren (PPE).

Tabel 2: Tevenpelzen wel/niet geborsteld

Lijn	Groep 100 NI				Groep 50 Dk			
	lengte 1		lengte 0		lengte 1		lengte 0	
Project	BO	CO	BO	CO	BO	CO	BO	CO
Aantal	307	305	125	132	92	83	46	37
Plat/bur/1A (%)	81%	53%	67%	51%	93%	76%	83%	70%
Velvet (%)	38%	21%	35%	19%	49%	34%	35%	35%
Prijs (corr juni €)	€ 47,8	€ 45,7	€ 54,3	€ 52,9	€ 48,3	€ 46,8	€ 55,3	€ 54,5
Vershil	€ 2,0		€ 1,5		€ 1,5		€ 0,8	